greppa näringen
Medlemsbrev

Cilla Hagberg från berättar om olika golvmaterial på byggstationen.

Välbesökt lantbrukardag i Östergötland

Med rubriken ”Kom och se smarta åtgärder som både lantbruket och miljön tjänar på!” anordnade Greppa Näringen i Östergötlands län en lantbrukardag den 10 maj.

Text: Cecilia Retzman, Länsstyrelsen Östergötland

På åtta olika stationer visades och diskuterades bland annat regionala foderstrategier, stallgödselanalyser, utformning av stallgolv, markpackningsgrop, åtgärder för energieffektivisering, växtskyddstips, hjälpmedel för precisionsodling och hantering av vatten i odlingslandskapet.

Det var 110 lantbrukare från hela länet som tog chansen att uppdatera sig på det senaste inom Greppa Näringen, se åtgärder demonstrerade i praktiken och inte minst umgås med kollegor. En perfekt tajming mellan vårbruk och vallskörd, ett härligt varmt försommarväder och god lokalproducerad lunch från Visätter Kalkon gjorde dagen mycket trevlig och lyckad.

– Totalt sett det bästa lantbruksarrangemang jag besökt, säger en deltagare. Värdar för dagen var Magnus Jonsson och Katarina Apell på Hemmingstorp på Vikbolandet. På gården produceras mjölk med 90 kor plus rekrytering och paret har länge varit engagerade i Greppa Näringen. ■

Fler känner till Greppa Näringen

Fyra av fem lantbrukare känner till Greppa Näringen enligt en ny undersökning. Det är fler än när förra undersökningen genomfördes 2013. 18 procent har inte hört talas om Greppa Näringen, vilket är färre än tidigare.

– Det är roligt att se att fler känner till Greppa Näringen än tidigare. Det visar att vi gör ett bra jobb som lantbrukets miljöprojekt, säger Stina Olofsson, projektledare för Greppa Näringen.

I målgruppen lantbrukare med mer än 50 ha åker är 38 procent medlemmar och 46 procent av större djurhållare är medlemmar. I denna grupp är det många som känner till Greppa Näringen, även om de inte är medlemmar. I Norrland samt bland de som har liten åkerareal och få djur är det färre som känner till Greppa Näringen. ■

greppa näringen

Greppa Näringen och teknikskiftet i lantbruket

Visst är vi i en spännande tid? Lantbrukarna använder allt mer GPS och autostyrning vid fältarbeten. Traktorburna sensorer säljs som aldrig förr och många aktörer samverkar och driver utvecklingen.

Greppa Näringen har vässat verktygen. Intresset är stort för att följa våra mätningar av kväveupptag i vete med hälp av handburen N-sensor. Alla kan enkelt ladda ner vegetationsindex från satellittjänsten CropSAT från webben med allt bättre upplösning. Kanske kan även drönare användas? Vilken exakthet är mest kostnadseffektiv? På Borgeby fältdagar reder Greppa Näringen ut begreppen och visar på vinster för både miljö och ekonomi.

Jag tror att vi närmar oss ny teknik även för att hitta fält där vi kan göra insatser för att minska fosforförlusterna. Nu finns en digital jordartskarta som visar lerhalten. Om den kopplas till den nya höjddatabasen kan vi se var fosfor riskerar att förloras.

Att hitta åtgärder mot fosforförluster som är kostnadseffektiva är en grundläggande strävan för Greppa Näringen, och våra lantbrukare. Vattenmyndigheterna ställer krav på lantbruket och Greppa Näringen fokusera mer framöver på prioriterade områden. Läs i nyhetsbrevet om hur man på en gård i Skåne förenar bra grisproduktion med minskade överskott av fosfor. Man ser till att stallgödseln gör större nytta genom att den sprids på gårdar i närheten som saknar djur.

Vår fosforkampanj är igång! Läs i medlemsbrevet vad kampanjledaren vill att den ska leda till.

Stina Olofsson
Projektledare
Greppa Näringen

Kent Nilsson och Bengt Hellerström driver tillsammans Annelövsgrisen. Kent tar hand om grisarna och Bengt växtodlingen.

De minskar fosforförlusterna i produktionen

Hos grisgårdarna som är med i Greppa Näringen har fosföröverskottet minskat markant från första till den senaste växtnäringsbalansen. Annelövsgrisen AB är en av dessa gårdar. De har minskat sina fosföverskott genom bland annat bättre anpassad utfodring och att transportera gödseln bort från gården.

Text & bild: Sofie Logardt

Företaget Annelövsgrisen bedriver sin grisproduktion på gården Videlund utanför Ekeby i Skåne. Företaget ägs av Bengt Hellerström som ansvarar för växtodlingen och Kent Nilsson som ansvarar för uppfödningen av grisarna.

– Vi har blivit betydligt effektivare i produktionen.

De köpte gården 2004 och har sedan dess gjort flera förändringar för att förbättra produktionen.

Effektivare

En av förbättringarna är att antalet kultingar per sugga och år har ökat. Det är bra för gårdens ekonomi men också för miljön. Att öka överlevnaden hos smågrisarna innebär att man får ut mer produkt per insatt kilo fosfor.

När Bengt och Kent köpte gården låg antalet uppfödda grisar per sugga och år på 22 stycken och nu är siffran 27. Kent Nilsson förklarar ökningen genom tydligare arbetsrutiner hos de anställda och rätt foder till rätt djurkategori.

– Vi följer djurens metabolism med fodret och inte tvärt om, säger han.

FAKTA | FYTAS I FODER

En positiv utveckling i grisfoder är att under de senaste fem åren har foderfirmorna börjat tillsätta fytas i fodret. Fytaset ökar tillgängligheten av den fosfor som finns i fodret så att innehållet kan minska utan att djurens tillväxt och kondition påverkas. Det är troligen den allra största orsaken till minskade överskott av fosfor på grisgårdar.

Ett sätt att öka fosforutnyttjandet är att minska dödligheten hos smågrisarna.

Anpassad utfodring

Hos Annelövsgrisen köper man in allt foder till grisarna och man har ökat antalet foderblandningar för att kunna möta djurens behov.

– Tidigare hade vi ett dräktighets- och ett digivningsfoder till suggorna. Nu har vi utökat det till två dräktighetsfoder. Till tillväxtgrisarna har vi tre olika foderblandningar, säger Kent Nilsson.

Att anpassa fodergivan till djurens behov för att uppnå friska djur minskar foderspillet och är positivt för fosforutnyttjandet.

Säljer stallgödseln

Bengt Hellerström och Kent Nilsson är grannar i Annelöv som ligger utanför Landskrona cirka 2 mil från grisstallet, därav gårdsnamnet. Därför ligger också majoriteten av växtodlingen på betydande avstånd från där stallgödseln produceras.

– Vårt dilemma är att gödseln ska bort och att det är för dyrt att transportera den så långt som till Annelöv, säger Bengt Hellerström.
Istället för att sprida stallgödsel på marken vid grisstallarna, på mark med P-AL klass V, har de valt att ge bort gödseln till en maskinstation som hämtar den och säljer den vidare till sina kunder.

– Det finns ingen ekonomisk motivering till att sprida stallgödseln där det är som mest fosfor. Det är bara dåligt för miljön, säger Bengt Hellerström.

Stallgödsel gör mer nytta på gårdar utan djur och utnyttjandegraden ökar jämfört med om den sprids på marker där fosforinnehållet redan är stort, som i jordar med P-AL klass IV och V. Greppa Näringen för fram detta som en viktig fosforåtgärd.

– Vi måste värna om miljön och visa att vi gör saker i lantbruket, avslutar Bengt Hellerström. ■

FAKTA | ANNELÖVSGRISEN AB

Grisar: Smågrisproduktion med 1000 suggor. Smågrisarna säljs vid 30 kg.
Växtodling: 270 hektar åker
Anställda: 7 st i grisproduktionen och en i växtodlingen
Samarbeten: Sköter den praktiska undervisningen i grisproduktion åt Svalövs Gymnasium.
Värdar för foderförsök åt Lantmännen och försök med stallmiljö för SLU.
Bengt är engagerad i Mångfald på slätten och Bee Urban.

CropSAT

– nu ännu bättre bilder

Förra årets succé CropSAT, www.cropsat.se, är tillbaka och är den här säsongen ännu vassare. Vi ställde några frågor till Mats Söderström, SLU, och Henrik Stadig, Hushållningssällskapet, som varit drivande i att utveckla verktyget.

Är det några nyheter i verktyget i år?
– Den största nyheten är att vi nu kan använda en ny satellit”Sentinel-2”. Den ger fantastiskt fina bilder med 10 gånger 10 meters upplösning.

Varför ska jag som lantbrukare använda CropSAT?
– Alla vet att man har olika avkastning på olika delar av fältet, man vet därmed att det nog är olika kvävebehov på olika delar av fältet. CropSAT hjälper dig på ett bra sätt att hitta variationen och gödsla rätt mängd på rätt plats. CropSAT tillhandahålls dessutom kostnadsfritt så det kostar inget att prova. Man kan till och med skriva ut en papperskarta och styra helt manuellt om man så önskar. ■

B

SVERIGE
PORTO BETALT

Hallå där, Johan!

Johan Malgeryd på Jordbruksverket i Linköping leder Greppa Näringens fosforkampanj, som pågår under 2016 och 2017. Kampanjen är ett sätt för myndigheter, rådgivningsföretag och lantbrukare att tillsammans minska fosforläckaget från lantbruket ännu mer.

Vad innebär fosforkampanjen för mig som medlem i Greppa Näringen?
– Det här är en gyllene chans att få kostnadsfri rådgivning och stöd för att göra åtgärder som leder till bättre vattenkvalitet. Utnyttja den! Sök stöden i Landsbygdsprogrammet och fråga länsstyrelsen eller din Greppa-rådgivare om det finns möjligheter att få enskild rådgivning för att diskutera vilka åtgärder som passar på just din gård. Länsstyrelserna kommer att prioritera rådgivningen till de områden där åtgärderna gör bäst nytta och ordnar också lokala aktiviteter på olika håll i landet.

Varför gör Greppa Näringen en fosforkampanj?
– Bakgrunden är Vattendirektivet och de omfattande åtgärdsprogram som Vattenmyndigheterna har föreslagit för bland annat jordbruket. Just nu ligger förslagen hos regeringen för överprövning. Vi har inte hört något nytt från regeringen ännu, men vi vill visa att det går att göra saker på frivillig väg. Bättre att förekomma än att förekommas.

Vad hoppas du att kampanjen ska leda till?
– Min vision är att vi tillsammans, det vill säga myndigheter, rådgivare och lantbrukare, ska visa att vi kan klara av det här på frivillig väg samtidigt som vi har kvar ett konkurrenskraftigt lantbruk i Sverige. Lyckas vi inte med det är risken stor att det blir lagstiftning och tvingande åtgärder i nästa steg.

JOHAN MALGERYD

Jag pluggade: Till teknikagronom på SLU i Uppsala, examensår 1989.

Jag har jobbat som: Forskare på JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik i Uppsala i drygt 15 år. Mycket av min forskning där handlade om stallgödsel och andra organiska gödselmedel. Vi har också en mindre gård i Malexander i södra Östergötland som jag äger och driver tillsammans med min bror.

Jag gillar att: Jobba praktiskt på gården, i trädgården eller meka med bilar och maskiner – det behövs som omväxling till allt stillasittande på kontoret. Körsång är ett annat fritidsintresse, liksom god mat och att umgås med familj och vänner.

Träffa oss på sommarens mässor!

Borgeby Fältdagar

Den 29-30 juni kan du träffa oss på Borgeby Fältdagar. Vi visar verktyget CropSAT och pratar fosforåtgärder. Du hittar oss tillsammans med Jordbruksverket nära mattälten i monter L42 och i Gropen.

Brunnby Lantbrukardagar

Den 6-7 juli träffar du oss på Brunnby i monter 111. Vi visar CropSAT, pratar fosforåtgärder och har en täckdiknings-demo som visar hur infiltrationen påverkas av olika filtermaterial och återfyllnad.

Du får det här brevet eftersom du har varit i kontakt med Greppa Näringen eller fått rådgivning av oss. Om du vill se din rådgivningsplan och vem du har som kontaktperson kan du med hjälp av e-legitimation logga in på Mina Sidor via www.greppa.nu. Ring oss gärna om du har några frågor om ditt medlemskap i Greppa Näringen.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Greppa Näringens medlemsbrev ges ut två gånger per år. Greppa Näringen ger råd som både lantbrukare och miljön tjänar på. Hos oss får du råd om allt från kvävestrategi, växtskydd, våtmarker till utfodring och energieffektivisering. Greppa Näringen finns också på Twitter. Följ @GreppaNyheter och få nyheter om projektet och om lantbrukets miljöfrågor. Du når oss på www.greppa.nu och 0771-573 456.
Ansvarig utgivare: Stina Olofsson, Jordbruksverket. Redaktör: Sara Stjernholm, LRF

greppa näringen